

Гавриш Н. Б., Овакімян О. С., Ціко М.

Національний фармацевтичний університет, Харків

Дослідження психологічних аспектів професійного вигорання фармацевтичних працівників в сучасних умовах

socpharm@nuph.edu.ua

Вступ. Сучасні умови повномасштабної російської агресії в Україні, коли кількість людей, що потребують фармацевтичної допомоги суттєво збільшується і надається вона в дуже інтенсивному режимі; непрості економічна ситуація; емоційна напруга; навантаження та стреси на роботі – все це негативно позначається на рівні індивідуального психосоматичного здоров'я фармацевтичних працівників. Однією з передумов розвитку професійних деформацій особистості є професійне вигорання, або синдром емоційного вигорання.

Актуальність дослідження професійного вигорання працівників аптек підсилюється не лише його негативним впливом на ефективність праці, а й на все життя людини, появою особистісних змін та втратою здоров'я.

Мета дослідження. Емпірично дослідити індивідуальні показники рівня професійного вигорання фармацевтів у робочому середовищі.

Матеріали та методи. У дослідженні використано узагальнення даних наукової літератури; теоретичний аналіз публікацій за темою дослідження; анкетування; тестування з використанням психодіагностичних методик (опитувальник Maslach Burnout Inventory Human Services Survey - MBI-HSS).

В опитуванні були задіяні працівники аптечних закладів Львівської, Харківської та Київської областей.

Результати дослідження. На підставі аналізу літературних джерел встановлено, що синдром професійного вигорання включає в себе наступні стани: емоційне виснаження, деперсоналізацію і редукацію професійних досягнень. Кожен із них характеризується комплексом симптомів: поведінкових, когнітивних, мотиваційних, емоційних і соматичних. Формується

цей феномен під впливом комплексу особистісних і організаційних чинників і має у більшості випадків незворотний характер.

За результатами обробки результатів опитування встановлено, що для більшої кількості працівників аптек характерна наявність основних складових синдрому професійного вигорання (рис1.).

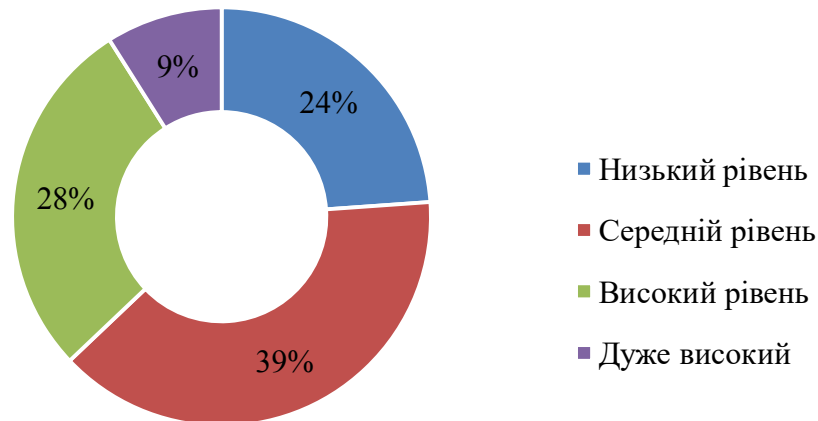

Рис. 1. Загальний (інтегральний) рівень професійного вигорання

В робочому середовищі не існує проблеми вигорання лише у 23,9 % фармацевтів. Для всіх інших вона є нагальною і актуальною – критично виражене вигорання у 9 % фармацевтичних працівників; високий рівень 28,1%. Значна частина опитаних фармацевтів – 39,0 % із середнім рівнем – вони знаходяться у групі ризику подальшого розвитку вигорання.

Нами встановлено, що за гендерною ознакою, серед респондентів високий рівень вигорання притаманний в більшій мірі жінкам ніж чоловікам.

В результаті аналізу відповідей респондентів з урахуванням місця проживання, встановлено, що більший рівень вигорання мають аптечні працівники, що проживали у прифронтовій зоні (Харківська обл.) та ті фармацевти, що належать до категорії внутрішньо перемішених осіб та тимчасово змінили місце проживання.

Аналізуючи відповіді за шкалами MBI-HSS, встановлено, що за шкалою «емоційне виснаження» виявлено високий рівень у 31,1 % опитаних, дуже високий у 12 %; високий рівень «деперсоналізація» зафіксовано у 26,2 %

опитаних, дуже високий 4,1 %; за шкалою «редукція особистих досягнень / професійної успішності» високий рівень констатовано у 28,5 % працівників аптек і дуже високий у 5,3 %.

Висновок. Підсумовуючи викладене вище, можна зробити висновок, що в умовах війни загострюється проблема професійного вигорання, що обумовлює потребу в своєчасному проведенні профілактичних заходів в кожному аптечному закладі.